

Leven

PUBLIEK GEHEIM ASEKSUALITEIT

Bloem noch bij

In Nederland zijn
naar schatting
honderdduizend
mensen **aseksueel**.
Hoe ziet een leven
zonder lust eruit?

Door **Pablo Cabenda**
Illustraties **Elodie Lascar**

Er zijn mensen die gelukkig door het leven huppelen zonder ook maar één gedachte aan de vleeselijke genoegens. Lijnrecht tegenover de veronderstelling dat lichamelijke liefde een vast onderdeel zou zijn van een gezonde menselijke ontwikkeling. Als je ze voorlegt: 'Seks?' Antwoorden ze: 'Dank u vriendelijk', en huppelen verder. Ze zijn niet ziek of zielig. Ze zijn aseksueel.

Sinds het internet de leden van seksuele minderheden de gelegenheid heeft gegeven zich relatief makkelijk te organiseren, heeft de emancipatie van die groepen een boost gekregen. De laatste tien jaar resulteerde dat in meer zichtbaarheid en acceptatie van transgenders. Aseksuelen lijken op dezelfde weg. Dus hoe aseksueel zijn we in Nederland?

Uit het onderzoek *Seksuele Gezondheid in Nederland* (2017) van kenniscentrum Rutgers blijkt dat 1 procent van de vrouwen en 0 procent van de mannen helemaal geen seksuele aantrekkingskracht voelt. Rond de 1 procent van beide groepen tast, wat betreft het begrip 'seksuele aantrekkingskracht', in het duister. Dat betekent dat het aantal volwassenen (14 miljoen) dat je aseksueel kunt noemen tussen 0,5 en 1 procent ligt. Rond de honderdduizend Nederlanders voelt niets lichamelijks voor een ander.

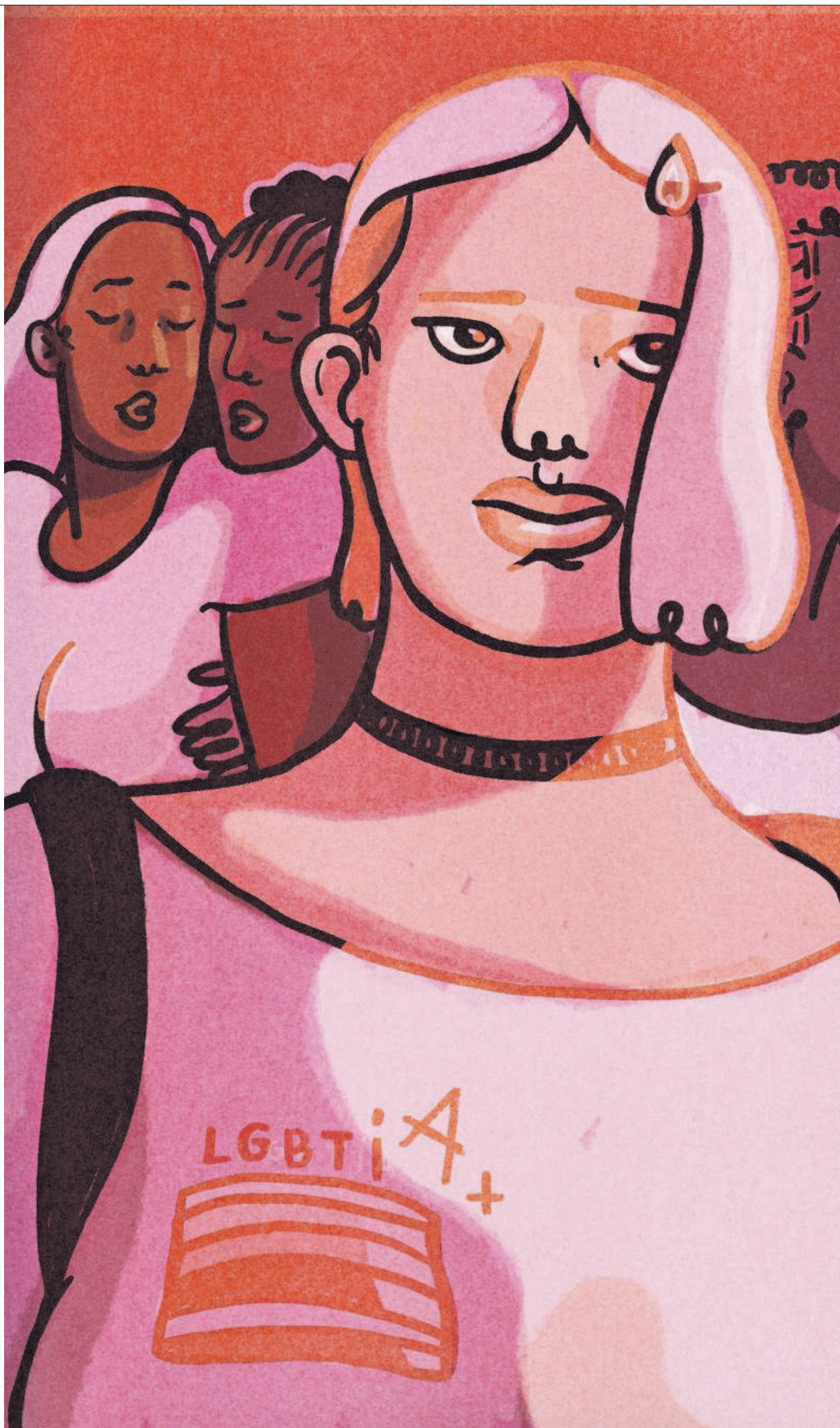
Maar waar afgelopen jaren gestaag letters aan het lhbt-snoer werden geregen, is er in Nederland nog geen plek voor de 'a'. Sterker nog, aseksualiteit als fenomeen blijkt voor de meeste mensen ook in andere landen niet te bestaan. Uit een poll van Sky Data in 2019 bleek dat 75 procent van de Britse volwassenen niet wist wat aseksualiteit was.

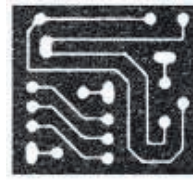
Tja, wat doe je dan, als je behoort tot een seksuele minder-

Beroemdheden

De Britse popzanger Morrissey verklaarde ooit in een interview dat hij altijd een kopje thee zou verkiezen boven seks. Hoewel hij zich nooit letterlijk aseksueel heeft verklaard, wordt de zanger wel als zodanig beschouwd. En de aandacht voor het fenomeen mag dan zijn gegroeid de laatste jaren, de geschiedenis

kent meerdere beroemdheden die seks nooit op de agenda hadden staan, zoals de uitvinder Nikola Tesla, superverpleegkundige Florence Nightingale, schrijver H.P. Lovecraft, natuurkundige Isaac Newton, de Amerikaanse celebrity Caitlyn Jenner en T.E. Lawrence annex Lawrence of Arabia.

In de **Gadgetdesk** bericht V
wekelijks over nieuwe apps
en technische speeltjes.

Gadgetdesk

TEST CLUBHOUSE

Mooie praatjes

De app Clubhouse is eigenlijk het
ultieme surrogaat voor alle gemiste
café- en clubontmoetingen.

Het gebeurt niet vaak meer dat het gonst van opwindend over een nieuwe sociale media-app. Maar Clubhouse is het gelukt. Deze app van Amerikaanse bodem bestaat al een tijdje, maar heeft ineens momentum gekregen. In het thuisland, maar ook in Nederland. Waar Twitter primair om het tikken van tekst gaat en Instagram om het posten van gelikte foto's, staat bij Clubhouse het gesproken woord centraal. Iedereen kan een zogenaamde kamer beginnen en beginnen te praten. Die kamer is toegankelijk voor genodigden, maar desgewenst ook voor iedereen die op dat moment over hetzelfde onderwerp wil praten. Dat kan werkelijk alles zijn: een uitleg in het Nederlands over - jawel - Clubhouse, een gesprek over liefdesliedjes, een vrijdagmiddagborrel of *quantum healing and metaphysics*. De gemeenschappelijke deler? Een over het algemeen enthousiast en positief publiek. Eigenlijk zoals het ooit begon op Twitter.

Om ervoor te zorgen dat niet iedereen - in een kamer kunnen maximaal vijfduizend mensen - door elkaar kakelt, geeft de organisator mensen het woord. Wie iets wil bijdragen, steekt zijn virtuele hand op - al langer gangbaar in videovergaderapps.

Aan de basisvoorwaarde is voldaan: de app (vooralsnog alleen voor iPhone) zit goed

in elkaar. Maar het zijn andere zaken die Clubhouse echt interessant maken.

Allereerst: toeval. Clubhouse zorgt ervoor dat je met wildvreemden in een virtuele kamer zit om over het even wat te praten. Misschien is het daarmee ook wel de ultieme corona-app, als surrogaat voor de toevallige café- of clubontmoetingen.

Een ander ingrediënt is van Snapchat ontleend: vluchtigheid. Anders dan podcasts zijn de gesprekken niet terug te luisteren, alles gebeurt live.

Tot slot is Clubhouse laagdrempelig. Waar je voor een podcast op zoek moet naar publiek, een studio en een script, daar hoef je bij Clubhouse alleen een knop in te drukken. De app doet de rest.

Dit alles wordt gelaardeerd met een toefje hype. Elon Musk praatte er al over apen met chipimplantaten. En net als ooit bij Gmail het geval was, is Clubhouse er (nu nog) alleen op uitnodiging. Maar laat u niet weerhouden, die uitnodigingen komen meestal vanzelf uw kant op. De grote vraag is nu of het een blijvertje is en hoe de makers omgaan met moderatie. In China werd de app al geblokkeerd nadat er diverse discussies op de app waren gevoerd over onderwerpen die in het land taboe zijn.

Laurens Verhagen

Clubhouse (gratis) voor iOS, alleen op uitnodiging.

Voor Ashley, 19 jaar en asexueel, was het een eyeopener toen **een romanpersonage** zich ook niet seksueel aangetrokken bleek te voelen tot anderen.

Ashley is fan van de boekenreeks *Shadowhunters*. Ze heeft de zes delen verslonden toen ze 16 was, mede omdat er een personage in voorkomt met wie ze zich verwant voelde. 'Raphael Santiago wimpelt mensen af door wie hij romantisch benaderd wordt. Heb ik ook vaak gedaan. Maar helemaal aan het eind van de serie wordt dat gedrag pas benoemd. Ik kwam erachter dat er een woord voor bestaat. Ik dacht toen: dus dat ben ik.'

Ashley is asexueel. Noch Santiago, noch Ashley voelt seksuele aantrekkingskracht voor anderen. Het was een eyeopener. 'Ik realiseerde me dat het niet alleen iets persoonlijks was. Ik móést na die ontdekking met mensen praten die zich ook zo voelden.'

De 19-jarige student vaktherapie uit Nijmegen vond aansluiting. 'Online is er een enorme gemeenschap. In het begin zocht ik veel contact met de community, checkte de site van het AVEN (Asexueel Voorlichtings- en Educatie Netwerk) en las blogs van andere asexuelen die zich met de term *aces* aanduiden.'

Nu heeft ze met andere aces geregeld uitjes. 'Van een mij-ding is het een ons-ding geworden. Dat betekent dat je je gedrag niet voortdurend hoeft te verantwoorden of aan anderen hoeft uit te leggen.'

Het gaf haar zelfvertrouwen een boost. Dat terwijl de Ashley van vóór *Shadowhunters* zich misschien niet ongelukkig, maar toch vaak ongemakkelijk voelde. 'Zat je als 14-jarige tussen je klasgenootjes die bezig zijn met porno en relaties. Je komt er dan snel achter dat het bij jou allemaal niet binnenkomt. Ik heb vaak gedacht: waarom blijf ik achter? Waarom zijn ze er zo mee bezig? Ben ik dan gay?'

'Niets zijn' is in een sociale context geen optie. Van anderen is er altijd de druk om je tot iets te bekennen. 'Dan zeggen ze: 'O, je wacht tot het huwelijk en doet niet aan seks om een religieuze reden', of: 'Je bent gewoon de ware nog niet tegengekomen.'

En als er dan een bijzonder aantrekkelijk specimen het pad van Ashley kruiste, werd er, om alles uit te sluiten toch even welwillend geïnformeerd: 'Wat vind je daar dan van?'

Waarom mensen een bepaalde seksualiteit projecteren op anderen? Het zal te maken hebben met het feit dat het ontbreken van seksuele aantrekkingskracht voor de meeste mensen wezensvreemd is; geen seksueel verlangen hebben is radicaal, misschien voor sommigen zelfs ondenkbaar. En om Ashleys gedrag toch te laten passen in dat bestaande beeld proberen ze sluitende verklaringen te vinden voor een seksloos bestaan.

Ashley: 'Wat ze niet beseffen, is dat wat voor hen ongerijmd is met hun dagelijkse leven voor mij volstrekt normaal is.'

Let wel, het omgekeerde komt ook voor. Iets alledaags als flirten was in Ashleys beleving non-existent.

'Ik had daar een blinde vlek voor. Als ik met vrienden uit was en ik kreeg veel aandacht, zei ik altijd dat mensen

gewoon aardig tegen me waren. Ik raakte in een heel ongemakkelijke positie als ik in een club of café iemand moest afwijzen. Als de vraag 'ben ik je type niet?' kwam bovendien, wist ik nooit een beter antwoord te geven dan een heel ongemakkelijke 'ik weet het niet'. Zie maar in de club uit te leggen dat je asexueel bent.

Relaties dan? Ze zijn er geweest. 'Weliswaar niet met een andere ace en ook niet heel serieus. En ze zijn uiteindelijk uitgegaan, maar daar was de afwezigheid van seks niet de voornaamste oorzaak van.'

Als Ashley met iemand datet, is van tevoren al de asexualiteit ter sprake gekomen, als een disclaimer. Het is niet iets wat je aan de grote klok hangt, sowieso heeft Ashley het idee dat uit de kast komen voor een ace moeilijker is dan voor een homoseksueel persoon. 'Hetero's hebben daar al een hokje voor. En ze kunnen de vergelijking maken: wat zij voelen, voel ik ook, maar dan de andere kant op. Zo kunnen ze ermee dealen. Maar vaak weten ze helemaal niet wat asexueel zijn inhoudt. Dan zit je met een dubbel probleem: je moet uitleggen dat jij het bent én wat het dan is.'

Ashley heeft het vaak genoeg gescherend erover dat een powerpointpresentatie van pas zou komen om mensen het te laten begrijpen. 'Je moet mensen uitleggen dat iets waar zij allemaal gek op zijn, jou niets doet. Ik probeer het te vergelijken met de liefde voor bijvoorbeeld voetbal; voor sommige mensen is het hun leven, anderen boeit het niets. Het betekent verder niks. Het is gewoon zo.'

Wat helpt is als een gesprekspartner al aan het fenomeen heeft mogen ruiken via popcultuur. Het asexuele personage Todd uit de populaire animatieserie *BoJack Horseman* heeft voorwerk verricht. Toen Ashley in een gesprek over daten aan een klasgenoot vertelde over het leven van een asexueel, had die een kleine aha-erlebnis: 'O ja, uit die Netflixserie.'

Representatie is nodig, vindt Ashley. Het werkt twee kanten op. 'Voor een asexueel is als een schouderklopje wanneer een gelijkend persoon voorbijkomt in een boek of film. En alle andere mensen zullen asexualiteit eerder als gewoon beschouwen als ze het al ergens hebben gezien of gehoord.'

Met al dat onbegrip voor aces kun je je afvragen in hoeverre asexuelen met dezelfde maatschappelijke problemen zitten als homoseksuelen of transgenders. Er bestaan toch geen morele sancties of veroordelingen voor geen seks willen hebben?

'Wat ik van mijn eigen leven weet en wat ik van andere aces hoor, is dat het veel moeilijker is dan de meeste mensen denken. Je voelt je zo anders, zonder dat je kunt benoemen wat het is. Anders dan bij homo's, die meteen aansluiting kunnen vinden bij een bepaalde groep die al erkenning en herkenning heeft opgebouwd. Ik heb echt een tijd in het duister getast. Echt, als mensen er meer over zouden weten, zou het een stuk makkelijker zijn.'

Boekverkoper Dirk Meuleman (63) schrijft voor V een tiendelige reeks over zijn ervaringen als invalkracht in de thuiszorg.

Dirk poetst

DIRK MEULEMAN

Foto: Annabel Miedema

Utopie

Als irritatie plaatsmaakt voor ingehouden woede, begin ik te fantaseren over een roman.

In de ochtend krijg ik van de zorgorganisatie een alarmerende mail over huiselijk geweld, en over onze plicht als zorgpersoneel om deze groeiende misstand tijdig te signaleren.

Later op de dag signaleer ik in de piepkleine woning van mijn tot nu toe jongste cliënt - hij is 29 - een variant: huishoudelijk geweld.

Het nauwelijks 40 vierkante meter tellende vloeroppervlak van meubels woning ligt bezaaid met wasgoed en schoenen. Her en der staan plastic en papieren tassen. Op het aanrecht staat de vuile vaat tot gevaarlijke hoogte opgestapeld. De gootsteen is tot de rand toe gevuld met brak spoelwater en vette borden.

Of ik een beetje wil opruimen, stofzuigen en afwassen. Een beetje wil ik dat wel. Veel verder zal ik in de anderhalf uur die ik heb helaas niet komen, wat had ik me hier graag volledig uitgeleefd. Mijn jas leg ik op het bed, de enige plek waar nog wat ruimte vrij is. Ik ga onmiddellijk aan de slag.

Dan gaat de bel. Een vriend van meneer komt de trap op. 'We gaan zo een boodschap doen', is de verklaring voor zijn komst. Daaruit concludeer ik dat ook de vriend een zorgtaak vervult: mijn jonge cliënt is gedeeltelijk verlamd. Officieel mag ik niet schoonmaken als de cliënt zelf niet thuis is. Ik besluit de regel met voeten te treden. Zo heb ik even de ruimte.

Als ze zijn vertrokken, stort ik me op de aangekoekte pannen. Afspoelen kan best met één arm, bedenk ik, en ik voel irritatie opkomen. Bij het leeghalen van de spoelbak grijp ik ook nog eens bijna in een flinke glasscherf.

Tien minuten later zijn beide heren alweer terug, in gezelschap van een wederzijdse vriendin. De bood-

schap bleek een bezoekje aan de coffeeshop om de hoek. Ik word voorgesteld als 'Dirk die schoonmaakt'.

Terwijl de vriend een enorme joint draait, zijn meneer en mevrouw druk doende met hun telefoon. Grappige filmpjes en bewerkte foto's worden becommentarieerd. Op lange stilten volgt bulderend gelach. Dan komt het onderwerp eten ter sprake. Over en weer worden suggesties gedaan voor de te bezorgen maaltijd van die avond.

Of ik ook de koelkast wil schoonmaken, vraagt de vriend, 'die is wel heel erg smerig.' Mijn irritatie heeft inmiddels plaatsgemaakt voor ingehouden woede.

Om een uitbarsting te voorkomen, schrijf ik in mijn hoofd verder aan mijn Grote Utopische Roman. Het is het jaar 632 na Trump. In de ideale samenleving die is ontstaan behoort de Zorgplicht tot de Dertien Plichten. Het signaleren van huishoudelijk geweld staat hoog in het vaandel van De Vriendelijke Macht (DVM). Elk sociaal samenzijn dient te worden voorafgegaan door een grondige inspectie van de te betreden leefomgeving. Pas als het bezoek een in hygiënisch en praktisch opzicht aanvaardbare en veilige ambiance heeft gecreëerd, mag het ontspannen. Wie zijn verplichting niet nakomt, wordt verbannen naar Verboden Terrein.

Ik kom weer wat tot rust. En ben even later gewoon in staat om op vriendelijke toon te vragen of dame en heren wellicht bereid zijn hun benen op te tillen, zodat ik ook onder de tafel kan zuigen. 'Natuurlijk, ga je gang.' Zonder op te kijken doe ze wat ik vraag.

Ik besluit dat DVM morgen nog een algeheel verbod instelt op het gebruik van media in gezelschap. **Dirk Meuleman**

• VERVOLG VAN PAG V6

heid waar de meeste mensen niets van afweten? Als er alleen een online forum (Aseksueel Voorlichtings- en Educatie Netwerk) bestaat voor mensen die zich net als jij aseksueel noemen? Dan begin je zelf een organisatie.

De 27-jarige vertaler Amber uit Hoorn is nu ongeveer een jaar voorzitter van de negentien man sterke Nederlandse Organisatie Aseksualiteit (NOA), die actief de belangen van aseksuelen, of *aces*, wil behartigen. De NOA informeert en werkt samen met de andere groepen binnen de lhbt-gemeenschap. De ace-vlag, met zwarte, grijze, witte en paarse banen zwaait steevast op de Pride.

Wie meer zichtbaarheid en bewustzijn wil creëren, haakt aan bij de bestaande infrastructuur. Amber, die zichzelf een activist noemt, heeft aan voorlichtersgroepen van het COC workshops gegeven over aseksualiteit. 'Ik heb aangekaart dat het COC nog steeds niet officieel aseksuelen vertegenwoordigt. In een gesprek met de directeur sprak zij wel het voornemen uit. Maar de vraag was meteen hoe dat te verkopen aan de andere groepen binnen de lhbt-gemeenschap.'

Want in hoeverre moest de vereniging er ook zijn voor een groep waarvan niet duidelijk is of die ook maatschappelijke achterstelling ondervindt door geartheid. Was hier wel sprake van seksuele geartheid?

Dat laatste is misschien niet eens zo belangrijk. Volgens Amber, die op 22-jarige leeftijd merkte anders te zijn op seksueel vlak, zijn de problemen van *aces* vergelijkbaar met die van andere minderheidsgroeperingen. Er mogen dan geen klappen zijn gevallen of nare opmerkingen zijn gemaakt op straat, maar nadat Amber een interview had gegeven over aseksualiteit volgden Facebookreacties die tierden van seksuele agressie. 'In de trant van: 'Ik kom wel even langs, dan ben je zo geen aseksueel meer.' Dezelfde dreiging van *corrective rape* waar ook lesbiennes mee te maken hebben.'

En dan de coming-out. Als geen van de beschikbare labels al voldoet, weet je nog niets. Amber spreekt uit ervaring. 'Tijdens seksuele voorlichting op de middelbare school plakte ik post-its op de plaatjes van genitaliën in het biologieboek. Ik had niets met het onderwerp. Ik wilde de tekst best lezen maar hoefde de plaatjes niet te zien. Sterker nog, ik kon me niet voorstellen dat mijn klasgenoten er wel iets mee konden. Ik dacht dat iedereen zoals ik was.'

Eigenlijk zoals elke seksueel persoon geneigd is te denken dat ieder ander volwassen persoon ook seksueel is. Geconfronteerd met een ace heerst er meer dan eens de overtuiging dat diens aseksualiteit een symptoom is van iets dat mis is, een pathologisch verschijnsel. Zo wordt een ace een probleem aangepaard. Sterker nog, in 2013 is na gelobby van leden van de ace-gemeenschap, een voorbehoud opgenomen in de DSM-5, het diagnostische handboek van de psychiatrie: aseksualiteit is geen psychische stoornis maar een seksuele oriëntatie. Daarvoor werd elk gebrek aan seksuele drive toegeschreven aan Hypoactive Sexual Desire Disorder (HSDD). Nu kon dat ook onder aseksualiteit vallen.

'Aseksualiteit is net zo goed een variant van seksuele identiteit als bijvoorbeeld homoseksualiteit en hete-

roseksualiteit. Als er persoonlijk lijden in het spel is, kunnen mensen hulp zoeken bij een seksuoloog', zegt seksuoloog Astrid Kremers, aangesloten bij de Nederlandse Wetenschappelijke Vereniging voor Seksuologie. 'Net als bij homoseksualiteit weten we niet precies wat aan de basis ligt van die identiteit.'

En zoals er klassieke vooroordelen bestaan over gays, zijn die er ook over *aces*. Amber: 'Als er in de popcultuur een personage voorkomt dat aseksueel is, of van wie daarvan sterk de suggestie wordt gewekt, heeft die vaak een robotachtige afstandelijkheid. Denk aan Sheldon Cooper in *The Big Bang Theory*.'

Juist een goede representatie zou de erkenning en aanvaarding van *aces* helpen. Het kan. Amber vindt het personage Todd Chavez in de Netflixserie *BoJack Horseman* het ideale voorbeeld. Todd is een warme, empathische ace die een robot in elkaar knutselt. Naar onze maatstaven hoort die juist kil te zijn, maar Todds robot is zwaar overseks. Amber: 'Geestig ook, omdat het

'Op de middelbare school plakte ik post-its op de plaatjes van genitaliën in het biologieboek'

met de vooroordelen over *aces* speelt.'

En in Groot-Brittannië zette het activistische fotomodel Yasmin Benoit zichzelf in de Instagrametalage met 30 duizend volgers. Ze begon de mediacampagne *This Is What Asexual Looks Like* om de diversiteit van de gemeenschap te vieren en sierde als eerste openlijk aseksuele vrouw de cover van een tijdschrift.

Niets menselijks is de ace vreemd. De fysieke aantrekkingskracht mag dan ontbreken, dat betekent niet dat er geen romantische liefde kan zijn, ook al noemen sommige *aces* zich aromantisch, oftewel *aro's*.

Kremers: 'Het feit dat een aseksueel geen seksuele aantrekkingskracht voelt voor anderen betekent niet dat er per definitie weerzin is tegen seks. Sommigen staan neutraal tegenover seks. Anderen vinden seks leuk, zon-

der seksuele fantasieën over iemand. Masturbatie komt ook voor. Het spectrum is breed en divers.'

En er is altijd wel de behoefte aan vriendschap, intimiteit of een afspraakje. Daarvoor kun je je aanmelden bij datingsites speciaal voor aseksuelen. Acebook, de grootste, heeft meer dan 46 duizend leden.

Niettemin kan juist een relatie tot problemen leiden. Kremers: 'Ik zie in mijn praktijk stellen die verdriet hebben. Als een aseksueel persoon met een seksueel persoon een relatie aangaat, kunnen er problemen ontstaan, ook al wordt er gesproken over het thema seksuele aantrekkingskracht. Ik hoor dat mensen die niet aseksueel zijn het soms lastig vinden als hun partner die aantrekkingskracht niet voor hen voelt. En dat aseksuelen zich schuldig voelen dat ze dit hun partner niet kunnen geven.'

Ze kent 'gemengde stellen' - zij ace, hij seksueel - die als compromis soms seks met elkaar hebben. 'Zij voelt het niet, maar haar lichaam reageert wel op seksuele prikkels. Dan doet ze het maar voor hem, zegt ze. Door het gesprek met elkaar aan te gaan en te zoeken naar consensus worden er oplossingen gevonden.'

Amber is ook heel erg van de communicatie en verspreidt de boodschap, soms tegen de klippen op. 'Op de COC-federatiedag in september 2018 had ik een speech gehouden om te pleiten voor het opnemen van de a in het rijtje lhbt. Iedereen was er in het begin enthousiast over. Maar tijdens de paneldiscussie kwam de vraag weer op of het COC wel de belangen moest behartigen van nog een gemarginaliseerde groep. Vooral de oudere witte mannen - laat ik ze zo maar even noemen - vonden het lastig, weer zo'n letter erbij.'

Maar het gaat niet om een ijdele representatie van een groep die weer zo nodig moet. Er is wel degelijk een goede reden voor. 'Ik werd er laatst weer aan herinnerd. Iemand in ons team was vrijwilliger bij Amnesty en was op een zaak gestuit van een vluchteling die naar Nederland was gekomen om te ontsnappen aan een gearrangeerd huwelijk. Hij was ace.'

'Nu worden lhbt-vluchtelingen sneller in Nederland opgenomen en krijgen ze eerder een verblijfsvergunning, maar omdat die a nu eenmaal niet in dat rijtje staat, mocht de vluchteling niet hier blijven.'

'Dat lettertje kan wel degelijk een groot verschil maken.'

